

INFORMÁCIA PRE VEREJNOSŤ

Obvodný úrad Vranov nad Topľou v súlade s § 14, ods. 1 písm. p) a § 15a zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 42/1994 Z. z. o civilnej ochrane obyvateľstva v znení neskorších predpisov zverejňuje informácie o zdrojoch ohrozenia, rozsahu ohrozenia, následkoch na postihnutom území, o spôsobe varovania obyvateľstva a záchranných prácach, úlohách a opatreniach a podrobnostiach o tom, kde sa dajú získať ďalšie informácie súvisiace s plánom ochrany v rámci územného obvodu Obvodného úradu Vranov nad Topľou.

I. Informácie o zdrojoch ohrozenia

1. Živelné pohromy :

a) oblasti možného ohrozenia povodňami a záplavami z povrchových vodných tokov :

Obvodom pretekajú dve najväčšie rieky Prešovského kraja Ondava v dĺžke 34 km a Topľa v dĺžke 48 km, s priemerným ročným prietokom cca $10 \text{ m}^3 \cdot \text{s}^{-1}$.

Najviac postihnutými obcami v povodí rieky Topľa v čase dlhodobých dažďov a po prietrži mračien, kedy môže dochádzať k vybreženiu vody z koryta rieky sú obce : Ďurďoš, Hanušovce n. T., Bystré n. T., Čierne n. T., Vyšný Žipov, Hlinné, Soľ, Jastrabie n. T., Komárany, Nižný Kručov, Čaklov, Vranov n. T., Sačurov, Dlhé Klčovo.

Kritickými miestami v tomto prípade je štátna cesta medzi obcami Vyšný Žipov a Skrabské a železničný podjazd medzi obcami Jastrabie n. T. a Soľ. Pri vysokom vodnom stave na rieke Topľa dochádza k spätnému vzdutiu hladiny potoka Lomnica a následne k zaplaveniu rodinných domov vo Vranove nad Topľou.

Povodne v povodí rieky Ondava sa vyskytujú len ojedinele.

Povodňami vznikajúcimi z prietrží mračien sú ohrozované hlavne podhorské lokality a najčastejšie postihnutými obcami pri prietržiach mračien sú obce Pavlovce, Petrovce, Hermanovce, Bystré, Vechec, Detrík, Ruská Voľa, Remeniny, Medzianky, Piskorovce, Rafajovce a Ďapalovce.

b) oblasti možných veľkých lesných požiarov :

Najpravdepodobnejší predpoklad vzniku veľkých požiarov v lesných masívoch je v priestoroch Slanských vrchov a Nízkyh Beskýd.

c) oblasti možného ohrozenia seizmickou činnosťou a zosuvmi pôdy :

Väčšia časť obvodu Vranov nad Topľou leží v pásme 7 stupňa medzinárodnej stupnice MSK-64.

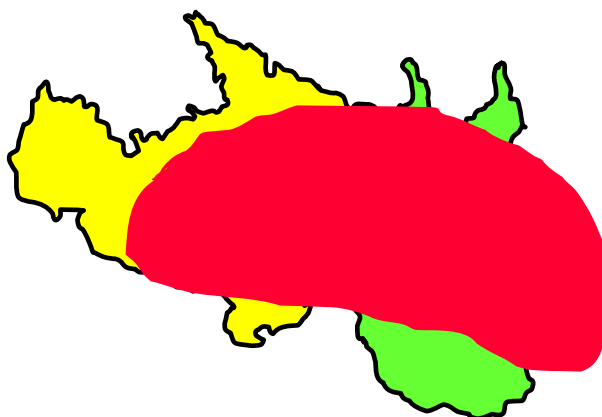
7. stupeň znamená veľmi silné zemetrasenie citeľné aj v idúcich autách. Väčšina ľudí vybieha z budov, zvoní veľké zvony. Ojedinelé škody sú aj na železobetónových budovách, na voľnej hladine vody sa tvoria vlny.

7. stupeň

obvod Vranov n.T.

Medzi ohrozované oblasti zosuvom pôdy patrí oblasť v priestoroch rekreačnej oblasti Domaša v strediskách Dobrá, Nová Kelča a Poľany. V oblasti mesta Vranov nad Topľou časť Vinice a Dubník, v oblasti rieky Topľa v časti obce Ďurďoš a Pavlovce. Takto bola narušovaná cesta I. triedy v smere Vranov – Stropkov, a cesta III. triedy Hanušovce – Ďurďoš.

d) mimoriadne javy poveternostného a klimatického charakteru :

Mimoriadne javy poveternostného a klimatického charakteru sa prejavujú hlavne v zimnom období. Najviac sú ohrozované cestné komunikácie z dôvodu snehovej kalamity, vytvárania sa snehových jazykov, závejov a námrazy. Patria sem úseky cesty III. triedy medzi obcami Sol'- Rudľov, Čaklov- Zámutov, Vechec - Banské, Vranov n.T. - Kamenná Poruba- Davidov, Sečovská Polianka- Cabov, Hencovce - Dlhé Klčovo, cesta II. triedy v smere Vranov n.T. – Trebišov v úseku medzi obcami Sačurov- Sečovská Polianka, a cesta I. triedy v smere Vranov n.T. - Stropkov v úseku pozdĺž vodného diela Veľká Domaša. Celková ročná početnosť (46%) západných, juhozápadných a severozápadných smerov vetrov je vzhľadom ku geografickej polohe okresu značne nevýhodná. Početnosť východných, severovýchodných a juhovýchodných smerov vetrov je 17 %. Početnosť severných a južných smerov vetrov je asi 21 %.

Vo februári až marci prevažujú smery vetrov 320° – 340°. V apríli až decembri 250° - 290° . V okrese sa víchrice vyskytujú len ojedinele a to najmä v oblasti Slanských vrchoch. Snehové kalamity s možnosťou námraz a poľadovic sa vyskytujú na štátnej ceste Vranov n.T. – Hanušovce n.T., Čaklov- Zámutov, Sedliská – N. Kelča, Vranov n.T. – Seč. Polianka, Seč. Polianka – Cabov, Tovarné – Štefanovce, Vranov n.T. – Dlhé Klčovo, Kamenná Poruba- Davidov.

2. Havárie

a) oblasti možného ohrozenia vyplývajúce z umiestnenia nebezpečných látok (stacionárne zdroje ohrozenia) :

Únik amoniaku

Stacionárny zdroj tejto nebezpečnej látky sa nachádza v areáli spoločnosti Hnojivá Duslo, s.r.o. v Strážskom. Amoniak je uskladnený v 4 guľových zásobníkoch s objemom 1000 m³. Organizačnými opatreniami je zabezpečené, že pre skladovanie sa využívajú najviac 3 guľové zásobníky, ktoré sa plnia max. na 60% objemu.

Rozsah ohrozenia:

a) Veľkosť zasiahnutej oblasti

- z uvedených výpočtov vyplýva, že je ohrozené územie dvoch krajov – Košický a Prešovský a troch obvodov – Michalovce, Vranov nad Topľou a Humenné,
- zoznam ohrozených obcí v obvode Vranov nad Topľou:
 - Tovarné,
 - Tovarnianska Polianka,
 - Sedliská,
 - Kladzany,
 - Kučín,
 - Nižný Hrabovec,
 - Poša,
 - Nižný Hrušov – časť Kyjov,
 - Hencovce.
- celková plocha ohrozeného územia je:
 - 5385 ha – obvod Vranov nad Topľou,
 - celková plocha - 153,86 km² (spolu s okresmi Michalovce a Humenné)

b) Počet ohrozených obyvateľov

- počty obyvateľov v ohrozených obciach v obvode Vranov nad Topľou:
 - Tovarné → 1322,
 - Tovarnianska Polianka → 105,
 - Sedliská → 1355,
 - Kladzany → 525,
 - Kučín → 435,
 - Nižný Hrabovec → 1643,
 - Poša → 898,
 - Nižný Hrušov – časť Kyjov → 40,
 - Hencovce → 2539.
- celkový počet obyvateľov v ohrozených obciach v obvode Vranov nad Topľou je: 8862.

c) Rozsah toxického rozptylu

	LC50 = 2100 ppm	ERPG-3 = 750 ppm	IDLH = 300 ppm
dĺžka (km)	2,4	4,6	7,0

d) Opatrenia na ochranu osôb:

V prípade úniku nebezpečnej látky amoniaku je potrebné celú ohrozenú oblasť evakuovať. Evakuácia obyvateľov bude nutná na 72 hodín. Dá sa predpokladať prerušenie výrobných cyklov na ohrozenom území. Podniky, ktoré nemôžu prerušiť výrobnú činnosť musia prijať odpovedajúce opatrenia.

Veľkosť ohrozenia územia a obmedzenia sú závislé od rýchlosti a smeru vetra.

Prehľad evakuovaných obcí a počty evakuovaných obyvateľov z jednotlivých obcí:

Ohrozená obec	Počet osôb	Evakuačné stredisko	Evakuuje do obce
Tovarné	1322	Ondavské Matiašovce	Žalobín
Sedliská	410	---	Benkovce
Sedliská	945	---	Majerovce
Kladzany	525	---	Ondavské Matiašovce
Hencovce	2539	---	Vranov nad Topľou
Kučín	435	Nižný Hrabovec	Dlhé Klčovo
Nižný Hrabovec	1643	---	Sačurov
Poša	898	---	Nižný Hrušov
Tovarnianska Polianka	105	Tovarné	Štefanovce
Nižný Hrušov – časť Kyjov	40	---	Nižný Hrušov

e) Spôsob evakuácie, rozsah a trvanie evakuácie

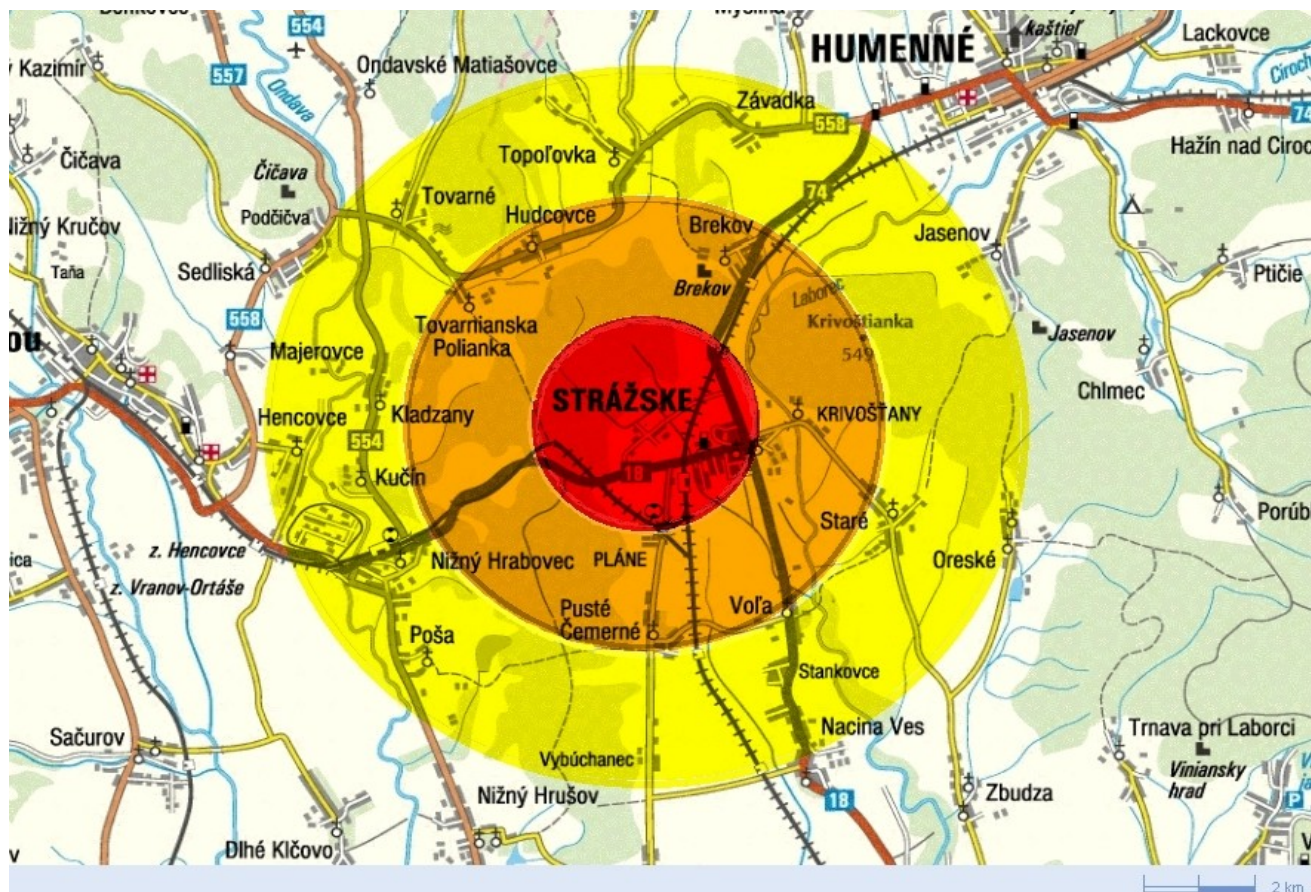
Rozhodujúci význam pre zníženie následkov na zdraví a životoch občanov pri úniku nebezpečnej látky má včasné opustenie ohrozeného územia.

Vzhľadom na horeuvedenú skutočnosť a na časovú tieseň je v záujme včasného vyvedenia obyvateľstva z ohrozeného priestoru evakuáciu započat' ihneď po jej vyhlásení. K presunu obyvateľov do stanovených priestorov využij' všetky dopravné prostriedky nachádzajúce sa v tom čase v obci, ostatných obyvateľov vyvádzať peši do určeného evakuačného strediska alebo miesta ubytovania. Presun evakuantov z evakuačného strediska do miesta ubytovania sa zabezpečí dopravnými prostriedkami – autobusmi v súlade s dopravným zabezpečením evakuácie.

Evakuačné trasy:

Ohrozená obec	Trasa presunu	Umiestnenie do obce
Tovarné	Ondavské Matiašovce - Žalobín	Žalobín
Sedliská	Benkovce	Benkovce
Sedliská	Majerovce	Majerovce
Kladzany	Ondavské Matiašovce	Ondavské
Hencovce	Vranov nad Topľou	Matiašovce
Kučín	Nižný Hrabovec – Dlhé Klčovo	Vranov nad Topľou
Nižný Hrabovec	Sačurov	Dlhé Klčovo
Poša	Nižný Hrušov	Sačurov
Tovarnianska Polianka	Tovarné – Štefanovce	Nižný Hrušov
Nižný Hrušov – časť Kyjov	Nižný Hrušov	Štefanovce
		Nižný Hrušov

Mapa ohroženého územia

V prípade, že poveternostné podmienky v čase vzniku mimoriadnej udalosti sa nebudú zhodovať s predpokladanými podmienkami na základe ktorých je spracovaný Plán evakuácie obyvateľstva pri úniku amoniaku, trasy presunu, evakuačné strediská a miesta ubytovania určí Obvodný úrad Vranov nad Topľou pri vyhlásení evakuácie.

Únik chlóru

Za stacionárny zdroj nebezpečnej látky na území obvodu sa považuje chlór na úpravni vody vodovodu Starina v meste Vranov nad Topľou. Projektované množstvo chlóru je 2x50 kg (dve oceľové fľaše) a skutočné množstvo chlóru je 50 kg (1 oceľová fľaša).

Technologickými opatreniami, ktoré a.s. zaviedla vo výrobnom procese môže do priestoru preukázateľne jednorázovo uniknúť maximálne 37 kg chlóru.

V oblasti ohrozenia by sa nachádzala časť mestskej časti RO Vranov nad Topľou.

b) oblasti možného ohrozenia spojené s únikom nebezpečných látok pri všetkých druhoch prepráv (prehľad trás)

Z hľadiska prepráv nebezpečných látok je v našom obvode rozhodujúca železničná doprava na trase Prešov – Vranov – Strážske (Pavlovce, Hanušovce n. T., Bystré n. T., Čierne n. T., Hlinné, Sol', Komárany, Vranov n. T., Nižný Hrabovec).

Po cestných komunikáciách obvodu : trasa Prešov-Vranov-Strážske (obce Pavlovce, Hanušovce n.T., Bystré, Čierne, Hlinné, Sol', Čaklov, Vranov n.T., Nižný Hrabovec) , Stropkov – Vranov – Trebišov (Nová Kelča, Malá Domaša, Slovenská Kajňa, Benkovce, Sedliská, Majerovce, Vranov n.T., Sačurov, Sečovská Polianka), Humenné – Vranov n.T. – Prešov (Tovarné, Sedliská, Majerovce, Vranov, Čaklov, Sol', Hlinné, Čierne, Bystré, Hanušovce, Pavlovce).

3. Katastrofy

a) oblasti možného ohrozenia v prípade porušenia vodnej stavby :

Rozrušenie vodnej stavby Veľká Domaša :

V prípade rozrušenia hrádze a následným vznikom prielomovej vlny by došlo na území obvodu k rozsiahlym záplavám na ploche cca 80 km². Potenciálne zaplavených bude 16 obcí, z toho 4 úplne a 12 čiastočne, 3 priemyselné objekty a 11 hospodárskych dvorov 6 poľnohospodárskych družstiev.

Hlavné a miestne cestné a železničné komunikácie :

V zaplavenom priestore dôjde k zaplaveniu, poškodeniu a zničeniu približne 30 km I. a II. triedy, 3 km železníc, k zničeniu mostov v Slovenskej Kajni, Podčičve, v Nižnom Hrabovci a k zničeniu železničného mosta v Nižnom Hrabovci na trati Vranov n.T. – Strážske.

Následkom uvedených následkov prielomovej vlny na dopravné komunikácie a objekty dôjde k dlhodobému prerušeniu cestnej a železničnej dopravy cez územie obvodu Vranov n.T. do územných obvodoch Stropkov, Michalovce a Humenné. Z rozhodujúcich cestných ťahov bude vylúčená premávka po štátnej ceste Michalovce – Vranov n.T. - Prešov, štátnej ceste I. triedy Humenné – Vranov n.T. - Prešov, a Vranov n.T. - Stropkov.

Zničením železničného mosta v Nižnom Hrabovci a železničnej trate v dĺžke 3000 m v úseku Vranov n.T. - Nižný Hrabovec dôjde k prerušeniu železničnej dopravy na trati Prešov – Vranov n.T.- Humenné.

Zdroje pitnej vody :

V zatopenej oblasti sú k verejnej vodovodnej sieti napojené nasledovné obce: Kladzany, Kučín, Nižný Hrabovec, Hencovce, Vranov n.T. – RO, Poša, Nižný Hrušov a Dlhé Klčovo. Priečne cez záplavovú oblasť od obce Tovarné po Vranov n. T. prechádza potrubie o priemere 1000 mm vodovodnej trasy Starina – Vranov n.T. – Prešov - Košice.

Za predpokladu, že dôjde k narušeniu vodovodnej siete a k znehodnoteniu a zaplaveniu studní vznikne potreba núdzového zásobovania pitnou vodou nielen v úseku záplavovej oblasti, ale aj v meste Vranov n.T. a ostatných obciach napojených na vodovod zo Stariny.

Budovy, závody a zariadenia :

Z priemyselných podnikoch sa v zátopovej oblasti nachádza najväčší a najvýznamnejší podnik SS Bukóza Holding a.s. Hencovce s výrobným zameraním na spracovanie drevnej hmoty. Účinky prielomovej vlny spôsobia úplné zatopenie objektov, rozrušenie stavebných častí a zničenie technologických zariadení. V celom úseku záplavovej oblasti prielomová vlna zničí prevažnú časť rodinných domov. Pre ohrozené a postihnuté obyvateľstvo bude nevyhnutné zabezpečiť núdzové ubytovanie a stravovanie

Plyn a energia :

Obce v záplavovej oblasti sú plynofikované. Je reálny predpoklad, že vplyvom prielomovej vlny dôjde k poškodeniu plynovodného rozvodu hlavne v častiach premostenia vodných prekážok a v častiach, kde dôjde k vyplaveniu potrubia. Po zaplavení územia je predpoklad dlhodobej nefunkčnosti rozvodov plynu v zaplavených obciach. Z prevádzkového hľadiska je možné tieto úseky plynovými uzávermi úplne odstaviť.

Zároveň sa predpokladá úplné poškodenie rozvodov elektrickej energie v obciach nachádzajúcich sa v zátopovej oblasti. Jedná sa o rozvody elektrickej siete 22 kV. Priečne cez záplavovú oblasť prechádza elektrické vedenie 110 a 220 kV v smere Lemešany – Humenné - Snina. Existujúca napäťová sústava elektrickej energie je prepojená (zokruhovaná) tak, že v prípade rozrušenia vedenia VVN v časti záplavovej oblasti je možné po vylúčení poškodených častí vedenia zabezpečiť elektrickú energiu mimo záplavovej oblasti podľa požiadaviek odberateľov.

4. Terorizmus

a) možné ciele teroristického útoku (špecifikácia a vytypovanie priestorov a objektov ako možných cieľov :

V obvode Vranov nad Topľou ako možné ciele chemického a biologického terorizmu boli vytypované tieto objekty a priestory.

Prehľad objektov ako možných cieľov bioterorizmu v územnom obvode Vranov n. T.

<i>Ohrozený objekt</i>	<i>Počet ohrozeného obyvateľstva</i>	<i>Časový interval</i>	<i>V dňoch</i>
OD Billa Vranov	500	6.00 - 20.00	Denne
OD Tesco	500	6.00 – 20.00	Denne
OD Jednota Vranov	800	6.00 – 20.00	Denne
OD Kaufland	500	6.00 - 20.00	Denne
OD Lidl	500	6.00 – 20.00	Denne
Vranovská nemocnica n.o.	1000	6.00 – 17.00	Denne
Kostol Vranov-JUH	400		Nedele a vo sviatok
Gymnázium Vranov	785	8.00 – 16.00	Denne mimo S+N

Spojená škola Čaklov	328	8.00 – 16.00	Denne mimo S+N
SOŠ drevárska, VT	627	8.00 – 16.00	Denne mimo S+N
SOŠ A. Dubčeka, VT	760	8.00 – 16.00	Denne mimo S+N
Obchodná akadémia	353	8.00 – 16.00	Denne mimo S+N
ZŠ Bystré	422	8.00 – 15.00	- „ -
ZŠ N. Hrabovec	292	8.00 – 15.00	- „ -
ZŠ Hanušovce	806	8.00 – 15.00	- „ -
ZŠ Sačurov	560	8.00 – 15.00	- „ -
ZŠ Seč. Polianka	299	8.00 – 15.00	- „ -
ZŠ Soľ	536	8.00 – 15.00	- „ -
ZŠ VT – sídl. JUH	555	8.00 – 15.00	- „ -
ZŠ VT – Lúčna	676	8.00 – 15.00	- „ -
ZŠ VT – sídl. II	956	8.00 – 15.00	- „ -
ZŠ VT – Kukučínova	522	8.00 – 15.00	- „ -
ZŠ VT – Bernolákova	766	8.00 – 15.00	- „ -
CZŠ VT Lučná	700	8.00 – 15.00	- „ -

Prehľad priestorov ako možných cieľov bioterorizmu v územnom obvode Vranov n. T.

<i>Ohrozený priestor</i>	<i>Počet ohrozeného obyvateľstva</i>	<i>Časový interval</i>	<i>V dňoch</i>
Železničná a autobusová stanica	10 000	5.00 – 8.00 13.00 – 16.00	Pracovné dni
Rekreačná oblasť Veľká Domaša	10 000	Jún, júl, august	Počas sezóny
Bukóza Holding a.s.	750	5.30 – 14.30	Denne
Futbalový štadión VT	1000	14.00 – 17.00	V čase futb.zápasu

II. Nebezpečné vlastnosti a označenie látok, ktoré môžu spôsobiť mimoriadnu udalosť

AMONIAK

➤	sumárny vzorec	NH ₃
➤	UN kód (identifikačné číslo látky)	1005
➤	Kemlerov kód (identifikačné číslo nebezpečia)	268

Základná charakteristika

Pri bežnom tlaku a teplote je amoniak toxický, bezfarebný plyn (teplota varu za normálnych podmienok je -33,5°C) s charakteristickým prenikavým, ostrým, silne dráždivým zápachom. Amoniak je zásaditá žieravina, v kvapalnej forme pôsobí leptavo. Vďaka svojej hustote 0,771 kg.m⁻³ je zhruba o polovicu ľahší ako vzduch. Skladuje sa skvapalnený pod tlakom. Je veľmi dobre rozpustný vo vode, s kyselinami reaguje za vzniku amónnych solí. Má silné korozívne účinky voči kovom, hlavne voči zliatinám medi.

Dopady na zdravie človeka, riziká

Vo všeobecnosti možno amoniak charakterizovať ako látku toxickú, ktorá však vďaka svojmu prenikavému zápachu, upozorňujúcemu včas na svoju prítomnosť, väčšinou nepredstavuje výrazné riziko pre človeka.

Krátkodobá expozícia amoniaku môže dráždiť aj popáliť kožu a oči s rizikom trvalých následkov. Môže spôsobiť podráždenie nosnej sliznice, úst, hltana, spôsobuje kašeľ a dýchacie problémy. Expozícia s vyššími koncentraciami amoniaku môže spôsobiť aj zavodenie pľúc (edém) a vážne dýchacie problémy. Pri koncentrácii vyššej než 0,5 % obj. (asi 3,5 g.m⁻³) je i krátkodobá expozícia smrteľná. Pri styku so skvapalneným amoniakom vznikajú ťažké omrzliny. Koncentrácia 0,25% obj. pár vo vzduchu je nebezpečná pri vdychovaní po dobu 30 min.

Dopady z hľadiska životného prostredia

Vo vzťahu k životnému prostrediu ide o látku nebezpečnú. Amoniak je veľmi toxický pre vodné organizmy (predovšetkým ryby), pričom zohráva významnú rolu jeho veľmi dobrá rozpustnosť vo vode. Môže meniť pH - hodnotu ekologických systémov, spôsobuje okysľovanie pôd a podporuje eutrofizáciu vôd (premnoženie rias a siníc).

CHLÓR

➤	sumárny vzorec	Cl ₂
➤	UN kód (identifikačné číslo látky)	1017
➤	Kemlerov kód (identifikačné číslo nebezpečnosti)	268

Základná charakteristika

Je to žltozelený, nehorľavý plyn štipľavého zápachu, 2,5-krát ťažší ako vzduch, jedovatý a žieravý. Pri styku s vlhkým vzduchom tvorí hmlu (reaguje s vodnou parou). V kvapalnom skupenstve má oranžovožltú farbu. Zlučuje sa s takmer všetkými prvkami, prudko reaguje s organickými látkami.

Dopady na zdravie človeka, riziká

Chlór je nebezpečná, jedovatá látka s vysokými dráždivými a dusivými účinkami. Pri vdychovaní dráždi oči, dýchacie cesty a pokožku. Nadýchanie plynu spôsobuje ťažké podráždenie dýchacích ciest a pľúc, bolesti v hrdle, kašeľ, dýchavičnosť, dusenie, nutkanie na zvracanie, opuch hrtana a pľúc, bolesť hrudníka a pľúcny edém, ktorý sa môže prejaviť s oneskorením dvoch dní. Kontakt s kvapalinou spôsobuje začervenanie kože (tvorba pľuzgierov, popáleniny), pri dlhodobej práci môže dochádzať k uhrovnosti (chlórové akné). Krátkodobý účinok: koncentrácia 0,1 % počas 10 minút pôsobí smrteľne.

Dopady z hľadiska životného prostredia

Jedovatá látka, nebezpečná pre životné prostredie. Chlór je veľmi jedovatý pre vodné organizmy. Pri väčších únikoch látky je, vzhľadom na jeho hustotu, potrebné zabrániť natečeniu média do kanalizácie, vodných tokov a vodných nádrží.

KYSELINA CHLOROVODÍKOVÁ

➤ sumárny vzorec	HCl
➤ UN kód (identifikačné číslo látky)	1789
➤ Kemlerov kód (identifikačné číslo nebezpečenstva)	80

Základná charakteristika

Chlorovodík je bezfarebný plyn s bodom varu $-85,1\text{ }^{\circ}\text{C}$. Po rozpustení vo vode reaguje silne kyslo a je označovaný ako kyselina chlorovodíková, technický názov kyselina soľná. Je dymivá, odparuje sa z nej plynný chlorovodík. Je to číra bezfarebná až svetložltá kvapalina s ostrým štipľavým zápachom. Kvapalina sa ľahko odparuje a tvorí silne leptavú zmes, ktorá je ťažšia ako vzduch. Látka reaguje s mnohými kovmi za tvorby ľahko zápalného vodíka. Pri kontakte s hydroxidmi môže nastať prudká reakcia.

Dopady na zdravie človeka, riziká

Veľmi nebezpečná látka, jej pary spôsobujú ťažké a bolestivé poleptanie kože, veľmi vážne popáleniny očí, dýchacích ciest a pľúc až edém hlasiviek a pľúcny edém. Pľúcny edém môže vzniknúť s oneskorením až dva dni. Po vdýchnutí pár je preto vždy nutné lekárske vyšetrenie. Kontakt s kvapalinou spôsobuje silné poleptanie zasiahnutých častí tela. Silné dráždenie ku kašľu, mohutné slzenie, pichľavé bolesti na koži. Pri požití dochádza k poleptaniu zažívacieho traktu. Aj malé množstvo vyvoláva pľúcnu bolesť, zovretie hrdla, zvracanie a šokový stav. Väčšie dávky spôsobujú rozsiahlu deštrukciu, perforáciu žalúdka a smrť. Koncentrácia 0,15 % pôsobí po niekoľkých minútach smrteľne.

Dopady z hľadiska životného prostredia

Pri úniku tejto žieravej kvapaliny môže dôjsť k uvoľneniu silno leptavej hmly, ťažšej než vzduch. Výrazne znižuje pH (zvyšuje kyslosť) prírodných systémov, do ktorých prenikne. Je veľmi nebezpečná pre ryby a vodné organizmy.

AUTOMOBILOVÝ BENZÍN

➤ UN kód (identifikačné číslo látky)	1203
➤ Kemlerov kód (identifikačné číslo nebezpečia)	33

Základná charakteristika

Bezfarebná až bledožltá prchavá a mimoriadne horľavá kvapalina s typickým benzínovým zápachom. Pary benzínu so vzduchom tvoria výbušnú zmes.

Dopady na zdravie človeka, riziká

Benzín je škodlivý pri vdýchnutí, pri kontakte s pokožkou a po požití. Príznaky a symptómy: podráždenie kože (pocit pálenia, sčervenania, opuch, odmastenie pokožky sprevádzané dermatologickými zmenami), podráždenie očí (sčervenanie a pocit rezania), podráždenie dýchacích orgánov (kašeľ, sípavé dýchanie, ťažkosti pri dýchaní, krátky dych), zvýšená teplota. Dýchacie problémy môžu pretrvávajúť niekoľko hodín po expozícii. Má narkotické účinky, vdychovanie vysokých koncentrácií výparov môže pôsobiť na centrálnu nervovú sústavu a prejaviť sa stratou orientácie, bolesťou hlavy, nevoľnosťou. Dlhodobé vdychovanie môže spôsobiť bezvedomie a smrť. Dopady na krvotvorbu: anémia, znížená imunita. Dopady na periférnu nervovú sústavu: nestála chôdza, slabosť svalov. Dopady na sluchové orgány: dočasne slabší sluch, hučanie v ušiach.

Dopady z hľadiska životného prostredia

Benzín je toxický pre vodné organizmy. Vo vode slabo rozpustný, môže spôsobiť dlhodobé nepriaznivé účinky vo vodnom prostredí.

III. Informácie o spôsobe varovania obyvateľstva a o záchranných prácach

1. Varovanie obyvateľstva

Varovanie obyvateľstva sa vykonáva varovnými signálmi:

- a) „**VŠEOBECNÉ OHROZENIE**“, t.j. **dvojminútovým kolísavým tónom sirén** pri ohrození alebo vzniku mimoriadnej udalosti ako aj pri možnosti rozšírenia následkov mimoriadnej udalosti.
- b) „**OHROZENIE VODOU**“ t.j. **šesťminútovým stálym tónom sirén** pri ohrození ničivými účinkami vody sa varovanie obyvateľstva vykonáva signálom.

Koniec ohrozenia sa vyhlasuje signálom „**KONIEC OHROZENIA**“, t.j. **dvojminútovým stálym tónom sirén** bez opakovania.

Varovný signál a signál koniec ohrozenia sa následne dopĺňajú **hovorenou informáciou** prostredníctvom hromadných informačných prostriedkov, ktorá by mala obsahovať predovšetkým informácie o čase vzniku a druhu mimoriadnej udalosti, o predpokladanom rozsahu ohrozenia a pokyny pre obyvateľstvo.

V súlade s § 16 ods. 1 písm. d) zákona č. 42/1994 Z. z. o civilnej ochrane obyvateľstva v znení neskorších predpisov **hlásnu službu** (varovanie obyvateľstva a vyrozumenie osôb činných pri riešení mimoriadnej udalosti a obcí o ohrození) pre svojich zamestnancov, osoby prevzaté do starostlivosti, iné osoby a obce, ktoré bezprostredne ohrozujú **zabezpečujú právnické osoby a fyzické osoby podnikatelia**, ktorí svojou činnosťou môžu ohroziť, život, zdravie alebo majetok (napr. prevádzkovatelia objektov nakladajúcich s nebezpečnými látkami).

Pre zabezpečenie varovania obyvateľstva, vlastných zamestnancov a osôb prevzatých do starostlivosti sú títo prevádzkovatelia povinní na území ohrozenom nebezpečnou látkou budovať samostatný systém varovania obyvateľstva tzv. **autonómny systém varovania** (ďalej len „ASV“).

V súlade s § 15 zákona NR SR č. 7/2010 Z. z. o ochrane pred povodňami varovanie obyvateľstva pred nebezpečenstvom v mieste vzniku alebo možného vzniku povodne, v mieste nebezpečenstva povodne a v miestach nižšie ležiacich na vodnom toku sa zabezpečuje prostredníctvom **hlásnej a varovnej povodňovej služby**. Túto službu zabezpečuje ministerstvo vnútra, obvodné úrady v sídle kraja, obvodné úrady, obce iné právnické osoby a fyzické osoby prostredníctvom varovacej siete civilnej ochrany a ASV, ktoré ju dopĺňujú.

V prípade iných mimoriadnych udalostí, ktoré môžu vzniknúť na území územného obvodu Vranov nad Topľou sa varovanie obyvateľstva zabezpečuje varovacou sieťou civilnej ochrany prostredníctvom Obvodného úradu Vranov nad Topľou a obcí nachádzajúcich sa v územnom obvode Vranov nad Topľou.

2. Záchranné práce

V zmysle vyhlášky MV SR č. 523/2006 Z.z o podrobnostiach na zabezpečenie záchranných prác a organizovania jednotiek civilnej ochrany sa v súvislosti so vznikom novej mimoriadnej udalosti vykonávajú záchranné práce ako činnosti na záchranu života, zdravia osôb a záchranu majetku ako aj na odsun z ohrozených alebo postihnutých priestorov. Súčasťou záchranných prác sú činnosti na zamedzenia šírenia a pôsobenia následkov mimoriadnej udalosti a vytvorenie podmienok na odstránenie následkov mimoriadnej udalosti. Záchranné práce sa vykonávajú zložkami integrovaného záchranného systému, útvarmi policajného zboru a osobami povolanými na osobné úkony.

Pre prípad vzniku **akejkoľvek mimoriadnej udalosti** sa vykonávajú najmä tieto činnosti:

- ⇒ varovanie obyvateľstva a vyznenie osôb ohrozených mimoriadnou udalosťou a pri zmenách situácie počas vykonávania záchranných prác;
- ⇒ vykonávanie prieskumu a pozorovania na postihnutom území s cieľom vyhľadať postihnuté osoby a vyznačiť životu nebezpečné úseky;
- ⇒ vyslobodzovanie postihnutých osôb z trosiek zničených a narušených budov, vrakov dopravných prostriedkov, z horiacich budov a pod.;
- ⇒ zabezpečenie prívodu vzduchu a vody osobám v zavalených priestoroch;
- ⇒ poskytovanie prvej predlekárskej pomoci a neodkladnej zdravotníckej starostlivosti zraneným osobám vrátane odsunu postihnutých do zdravotníckych zariadení (vykonávajú príslušníci hasičského záchranného zboru a rýchlej lekárskej pomoci);
- ⇒ lokalizácia a likvidácia požiarov ohrozujúcich postihnuté osoby a nasadené sily a prostriedky,
- ⇒ vykonávanie hygienickej očisty postihnutých osôb;
- ⇒ regulácia pohybu osôb a dopravných prostriedkov na postihnutom území s dôrazom na zamedzenie vstupu osôb a techniky do ohrozenej oblasti;
- ⇒ uzavretie postihnutého územia;
- ⇒ odsun nezranených osôb z postihnutého územia;
- ⇒ núdzové zásobovanie a núdzové ubytovanie osôb, ktoré sú následkom mimoriadnej udalosti bez základných životných potrieb;
- ⇒ pozorovanie postihnutého územia;

- ⇒ poskytnutie veterinárnej pomoci postihnutým zvieratám a vykonanie veterinárnej očisty;
- ⇒ uvoľňovanie určených cestných komunikácií a železničných tratí, vytvorenie priečodov a prejazdov potrebných na vykonávanie záchranných prác;
- ⇒ zachytávanie ropných produktov na vodných plochách a tokoch;
- ⇒ identifikácia, odsun usmrtených osôb;
- ⇒ psychologická a duchovná pomoc.

2.1 Záchranné práce pri úniku nebezpečnej látky v objekte

V rámci záchranných prác sa vzhľadom na povahu a rozsah možných mimoriadnych udalostí v objektoch nakladajúcich s nebezpečnými látkami vykonávajú okrem všeobecných záchranných prác aj tieto činnosti:

- ⇒ varovanie obyvateľstva a vyzrozumenie osôb ohrozených mimoriadnou udalosťou (vykonáva prevádzkovateľ objektu nakladajúceho s nebezpečnou látkou prostredníctvom ASV);
- ⇒ individuálna ochrana osôb v kontaminovanom priestore a ich odsun (prevádzkovateľ objektu nakladajúceho s nebezpečnou látkou je povinný zabezpečiť pre svojich zamestnancov a osoby prevzaté do starostlivosti špeciálne prostriedky individuálnej ochrany; obyvateľstvo využíva improvizované prostriedky; odsun osôb z kontaminovaného priestoru zabezpečuje hasičský a záchranný zbor, polícia a prevádzkovateľ objektu);
- ⇒ lokalizácia a likvidácia úniku nebezpečnej látky, zabránenie jej šíreniu (vykonáva hasičský a záchranný zbor);
- ⇒ pozorovanie, monitorovanie postihnutého územia, meranie prípustných hygienických hodnôt nebezpečnej látky v ovzduší (vykonáva hasičský a záchranný zbor, prevádzkovateľ objektu, v špecifických prípadoch sa môže požadovať nasadenie výjazdovej skupiny Kontrolného chemického laboratória CO v Jasove);
- ⇒ odsun (evakuácia) nezranených osôb z ohrozeného územia (vykonáva obec v spolupráci s policajným zborom a mestskou políciou v zmysle spracovaných evakuačných plánov).

Uvedené záchranné práce sa vykonávajú predovšetkým silami a prostriedkami základných záchranných zložiek integrovaného záchranného systému vrátane využiteľných síl a prostriedkov prevádzkovateľa objektu nakladajúceho s nebezpečnou látkou NL a obce.

Pre zabezpečenie ochrany obyvateľstva potenciálne ohrozeného pri vzniku mimoriadnej udalosti spojenej s únikom nebezpečnej látky je obec (mesto) povinná v súlade s § 15 ods. 1 písm. g) zákona č. 42/1994 Z.z. plánovať, vyhlasovať, riadiť a zabezpečovať **evakuáciu a k tomu spracovávať plán evakuácie obyvateľstva obce**. Evakuáciu riadi obec prostredníctvom **evakuačnej komisie obce**.

Ak je evakuácia vzhľadom na veľkosť oblasti ohrozenia, vyhodnotenú prevádzkovateľom objektu nakladajúceho s nebezpečnou látkou, plánovaná v rámci obce, evakuáciu plánuje, riadi a zabezpečuje dotknutá obec (mesto) **vo svojej pôsobnosti**.

Obvodný úrad Vranov nad Topľou plánuje, vyhlasuje, riadi a zabezpečuje evakuáciu ak nepatrí do pôsobnosti právnických osôb, fyzických osôb – podnikateľov alebo obcí.

2.2 Záchranné práce pri povodniach

V čase nebezpečenstva povodne, počas povodne a po povodni v bezprostredne ohrozených alebo už zaplavených územiach sa vykonávajú tieto **povodňové záchranné práce**:

- ⇒ varovanie, práce spojené s ochranou, evakuáciou obyvateľstva na nevyhnutne potrebný čas v územiach ohrozených a alebo zaplavených povodňou;
- ⇒ ochrana a zachraňovanie majetku na postihnutom území;
- ⇒ odstraňovanie prekážok, ktoré bránia plynulému odtoku vôd;
- ⇒ odsun nebezpečných látok z dosahu záplav;
- ⇒ nevyhnutné práce na prístupových komunikáciách súvisiace s obnovením prístupu do sídelných celkov vrátane výstavby provízorných mostných objektov a lávok;

- ⇒ riadenie dopravy, vytyčovanie obchádzok a osadzovanie provizórneho dopravného značenia;
- ⇒ ochrana vodných zdrojov a rozvodov pitnej vody, elektrickej energie, plynu a telekomunikačných sietí;
- ⇒ uzatvorenie evakuovaného územia a ochrana majetku evakuovaných osôb;
- ⇒ núdzové zásobovanie pitnou vodou a potravinami v postihnutých oblastiach;
- ⇒ vyhľadávanie nezvestných osôb;
- ⇒ odčerpávanie vody zo zatopených domov, pivníc, studní, verejnej kanalizácie, žump a iných objektov;
- ⇒ hygienicko - protiepidemiologické opatrenia vyvolané povodňami;
- ⇒ zabezpečenie verejného poriadku na území postihnutom povodňami;
- ⇒ odstraňovanie naplavenín z domov a z iných objektov, verejných priestranstiev a z komunikácií;
- ⇒ zabezpečovanie poškodených stavieb proti zrúteniu alebo ich asanácia;
- ⇒ iné práce vykonávané na príkaz štátnej správy ochrany pred povodňami do odvolania stavu ohrozenia.

Povodňové záchranné práce zabezpečujú orgány štátnej správy ochrany pred povodňami a vykonávajú sa podľa spracovaných povodňových plánov záchranných prác a v mimoriadnych a odôvodnených prípadoch aj nad ich rámec prostredníctvom záchranných zložiek, orgánov územnej samosprávy a ďalších právnických osôb, fyzických osôb – podnikateľov a fyzických osôb.

Obvodný úrad Vranov nad Topľou má spracovaný plán ochrany obyvateľstva v podmienkach územného obvodu Vranov nad Topľou a v prípade potreby je pripravený koordinovať a riadiť záchranné práce ak nepatria do pôsobností obcí, iných orgánov štátnej správy alebo právnických osôb a fyzických osôb - podnikateľov.

IV. Úlohy a opatrenia po vzniku mimoriadnej udalosti

Po vzniku mimoriadnej udalosti a vyhlásení mimoriadnej situácie sa vykonávajú základné úlohy a opatrenia:

- ⇒ záchranné práce silami a prostriedkami z územia, na ktorom bola vyhlásená mimoriadna situácia
 - obce, mestá, Obvodný úrad Vranov nad Topľou vedú zoznamy využiteľných síl a prostriedkov pri záchranných prácach rámci svojho územného obvodu;
- ⇒ evakuácia
 - dotknuté obce, mestá a Obvodný úrad Vranov nad Topľou majú pre plánovanú evakuáciu spracované plány evakuácie v zmysle vyhlášky MV SR č. 75/1995 Z.z. o zabezpečovaní evakuácie v znení neskorších predpisov;
- ⇒ núdzové ubytovanie a núdzové zásobovanie
 - obce, mestá a Obvodný úrad Vranov nad Topľou majú spracovaný prehľad ubytovacích a stravovacích zariadení využiteľných v prípade mimoriadnej udalosti na zabezpečenie núdzového zásobovania a núdzového ubytovania, ktorý je súčasťou plánu núdzového zásobovania a núdzového ubytovania;

- podľa potreby obce uzatvárajú s prevádzkovateľmi ubytovacích a stravovacích zariadení dohody o zabezpečení núdzového zásobovania a núdzového ubytovania;
- ⇒ použitie základných zložiek integrovaného záchranného systému
- základné zložky integrovaného záchranného systému:
 - hasičský a záchranný zbor,
 - záchranná zdravotná služba,
 - kontrolné chemické laboratórium CO,
 - horská záchranná služba,
 - banská záchranná služba.

V. Podrobnosti o tom, kde sa dajú získať ďalšie informácie súvisiace s plánom ochrany

Ďalšie informácie súvisiace s plánom ochrany obyvateľstva je možné získať priamo na každom obecnom úrade alebo mestskom úrade a na Obvodnom úrade Vranov nad Topľou, odbore civilnej ochrany a krízového riadenia.

V prípade povodní úlohy a povinnosti orgánov štátnej správy ochrany pred povodňami na zabezpečenie obyvateľstva pred povodňami sú dané povodňovým plánom, ktorého súčasťou je aj povodňový plán záchranných prác, ktorý spracováva obec ako povodňový orgán ochrany pred povodňami. Bližšie informácie súvisiace so zabezpečením ochrany pred povodňami je preto možné získať priamo na každom obecnom úrade a mestskom úrade, resp. na Obvodnom úrade životného prostredia vo Vranove nad Topľou.

VI. Odkaz na obmedzenia vyplývajúce z ochrany dôverných informácií a utajovaných skutočností

Vyššie zverejnené informácie sú v súlade so zákonom č. 42/1994 Z.z. o civilnej ochrane obyvateľstva v znení neskorších predpisov a nevzťahujú sa na žiadne obmedzenia vyplývajúce zo zákona č. 215/2004 Z.z. o ochrane utajovaných skutočností a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a zákona č. 428/2002 Z.z. o ochrane osobných údajov v znení neskorších predpisov.